

Спешни и конкретни мерки за ограничаване и контрол на китайските онлайн платформи за търговия поиска бизнесът

- *Българските търговци отчитат сериозни загуби и затварят магазини*
- *90% от пратките не отговарят на различни изисквания*
- *Обсъжда се намаляване на необлагаемия с мито минимум от 150 евро за стоки от трети страни*

Бизнесът в България търпи сериозни загуби и е притеснен от агресивното навлизане на ставащите все по-популярни китайски онлайн платформи за търговия. До този извод стигнаха представители на различни търговски организации, институции и асоциация по време на експертната кръгла маса **„Китайските платформи за бърза мода и стоки – заплаха за здравето и бизнес“**. Европейската комисия вече излезе с данни, че 65% от пратките от тези търговци са с фалшифицирана, умишлено занижена стойност. Проучвания в Германия показват, че при над 90% от пратките има нарушения и не отговарят на различни изисквания.

Дискусията, която се проведе на 11 септември 2024 г., беше организирана от Българската стопанска камара (БСК) и Българска асоциация Кръгов текстил (БАКТ). Домакин на събитието беше Българската стопанска камара.

Председателят на БСК Добри Митрев изтъкна, че като работодателска организация Камарата е силно обезпокоена от изключителната експанзия на големите китайски онлайн платформи. *„Те осъществяват дейност на територията на цял свят с изключително ниски стойности на техните продукти, с безплатна доставка и бърза доставка по въздух, с ангажиране за повече от година напред на карго полетите в посока Азия – Европа, което затруднява цялата верига на доставка за търговията на дребно, със стоки, които ние не знаем отговарят ли на европейските норми за здраве и сигурност“*, каза Добри Митрев и подчерта, че БСК настоява за ясни и приложими правила за продуктите от трети страни, така като има за българските и европейските компании.

Според **председателя на БАКТ Севдалин Спасов**, това е въпрос на национална сигурност. Браншът отчита 15% спад на оборотите, а вече има и затворени магазини. Според изчисленията през 2023 г. в ЕС са влезли пратки от Китай на стойност под 150 евро в размер на над 2 млрд. долара. Пропорционално това означава, че само в България доставените пратки са около 20 млн. или по 10 пратки на месец на активен потребител у нас. *„Предлагаме да има по-строг контрол по отношение на здравните изисквания, а също и премахване или смъкване прага на обмитяване от 150 евро, както и въвеждане на еко такси за ultra-fast fashion търговците, защото те предлагат дрехи за еднократна употреба, които после не могат да се рециклират“*, посочи Спасов.

За мерки за решаване на проблема апелира и **Росица Карамфилова-Благова, съветник на Президента на Република България по екология**. Тя изтъкна, че екологичната щета на подобен тип производство се отразява във водите, климата, почвите, здравето и джоба на всеки един европейски гражданин. *„Бързооборотните стоки, които ни заливат, водят до бързото образуване на отпадъци, това от своя страна – до допълнителни разходи за управление на тези отпадъци на национално ниво. Смятам, че проблемът е изключително значим както в екологичен, така и в здравен, социален, дори и морален аспект, и трябва да се постави за широко обсъждане“*, отбеляза тя.

От Министерството на здравеопазването признаха, че нямат възможност да контролират всички пратки, особено когато са въведени в общността в друга държава-членка на ЕС. **Виктория Христова, главен експерт в дирекция „Опазване на общественото здраве, здравен контрол и права на пациентите“**, обясни, че *„МЗ осъзнава важността на проблема, но в действащото законодателство няма изискване граничните проверки за безопасност на стоки да са постоянни, респективно – органите на държавния здравен контрол нямат ресурс да осъществяват целогодишни проверки. В МЗ се обмисля като вариант да инициираме по-чести проверки на граница, за да наблюдаваме вноса от трета страна“*.

Подобно становище изразиха и от Агенция „Митници“. **Цецка Дочева**, директор на Дирекция „Митническо разузнаване и разследване“, обясни, че карго пратките стигат първо до Франция, Белгия и Германия, където стоката се освобождава. *„В качеството си на контролен орган Агенция „Митници“ няма абсолютно никакво отношение към тези онлайн платформи. Контролът по отношение въвеждането на стоките от трети страни се осъществява на първата точка на въвеждане в ЕС. Оттам насетне стоката тръгва като вътрешно-общностна и отделните контролни органи нямат правомощия да осъществяват друг контрол“*, допълни Дочева.

Тотю Карапеев, директор на дирекция „Оперативни дейности“ към НАП призна, че китайските онлайн търговци са изправни пред закона. *„От гледна точка на НАП, внасят ДДС, те си плащат данъка. Ако те не плащаха данъка, щяхме да имаме лостове за влияние. Но тук говорим за сделка между физическо лице и платформа – тези пратки пристигат в запечатани пликове, те носят името на получателя. Съгласно международните конвенции, докато не я приеме получателят, няма как контролните органи да се намесват“*, каза Карапеев.

Бизнесът обаче страда от натиска. **Венка Крайчева от Българска ритейл асоциация**, която представлява най-големите търговски вериги, поиска да се вземат конкретни мерки в посока изграждане на законодателен механизъм за прилагане на т. нар. „справедливи цени“. Тя обърна внимание, че китайските търговци често нарушават авторските права и буквално дублират продуктите на големите марки. *„Бизнесът поема и имиджова щета – много клиенти си казват, че това са реалните цени, а останалите търговци са спекуланти – защо да купуват на по-високи цени, като там същото го има 5 пъти по-евтино“*, обясни Крайчева.

Китайските платформи всъщност нарушават и без това крехката конкурентоспособност на българския бизнес, допълниха **Жанет Найденова, председател на Българска Е-комерс Асоциация (БЕА), и Николай Бакалов, член на УС на БЕА**. Според тях, стоките, които ни заливат, са абсолютен компромис със здравето и безопасността, с околната среда и защитата на личните данни. *„Ако един онлайн магазин, регистриран на територията на ЕС, използва такава нелоялна практика по отношение на промоциите, каквито използват китайските платформи, той ще бъде санкциониран на мига. Посланието на БЕА е да имаме равни условия на бизнес и ефективно прилагане на сега действащите регулации към всички участници на пазар“*, коментираха от БЕА.

В дискусията се включи и представител на **Комисия за защита на потребителите – Христо Трендафилов** отбеляза, че има ръст на жалбите към тях, но когато държава е извън ЕС, пътят за реакция и санкциониране се прекъсва. *„КЗП няма правомощия за санкциониране на търговци извън ЕС. Най-честите оплаквания са свързани с това, че най-често, когато някой иска да предяви претенция, той не може да върне стоката или направо няма връзка с търговеца“*, обясни Трендафилов.

По време на събитието **представителите на синдикатите** обърнаха внимание на промените, които настъпват в работния цикъл, заради китайските платформи, а именно, че се създават много работни места при доставките, които ще оперират с тези продукти – ще ги опаковат и доставят. Същевременно обаче се губят работни места в текстилната промишленост и магазинната мрежа. А от **„Ние, потребителите“** поискаха темата да се комуникира по-активно, защото само чрез информиране ще бъдат променени потребителските нагласи.

В дискусията участие взе и **Филип Долигер от Европейската организация на рециклиращата индустрия**, която следи темата на европейско ниво. Той декларира, че ЕК в момента обмисля премахването на прага за митническо облагане от 150 евро, но това няма да е достатъчно, за да се реши проблемът. Според Долигер, трябва да се върви към цялостна промяна на концепцията за текстил и бизнес модела на текстилната индустрия в Европа, насочен към слагане край на еднократната употреба и подкрепа за търговците в сектора с повторна употреба.

Участниците се обединиха около мнението, че провелата се експертна кръгла маса слага началото на един важен диалог, в който всички засегнати страни трябва да намерят правилните решения и създаването на нужната регулаторна рамка за ограничаване негативния ефект върху българския бизнес и потребители от китайските онлайн търговци.

ВИЖТЕ СНИМКИ ОТ СЪБИТИЕТО [ТУК](#)!